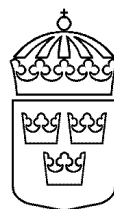

Riksdagens protokoll 1996/97:107

Måndagen den 26 maj

Kl. 12.00 – 12.55

Protokoll
1996/97:107

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 16 och 20 maj.

2 § Meddelande om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 1996/97:311

Till riksdagen

Interpellation 1996/97:311 av Göthe Knutson (m) om tillbud i färjetrafiken.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 3 juni 1997.

Skälet till dröjsmålet är dels att listorna för interpellationssvar i kam-maren är fulltecknade både den 27 maj och 2 juni samt dels att jag är på ett sedan länge inplanerat partiarrangemang i Eslöv den 30 maj.

Stockholm den 21 maj 1997

Ines Uusmann

Interpellation 1996/97:325

Till riksdagen

Interpellation 1996/97:325 av Tomas Högström (m) om ursprungsna-tionalitet i körkort.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 3 juni 1997.

Skälet till dröjsmålet är dels att listorna för interpellationssvar i kam-maren är fulltecknade både den 27 maj och 2 juni samt dels att jag är på ett sedan länge inplanerat partiarrangemang i Eslöv den 30 maj.

Stockholm den 21 maj 1997

Ines Uusmann

Interpellation 1996/97:332

Till riksdagen

Interpellation 1996/97:332 av Göthe Knutson (m) om färjetrafiken och lastsäkring.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 3 juni 1997.

Skälet till dröjsmålet är dels att listorna för interpellationssvar i kam-
maren är fulltecknade både den 27 maj och 2 juni samt dels att jag är på
ett sedan länge inplanerat partiarrangemang i Eslöv den 30 maj.
Stockholm den 21 maj 1997

Ines Uusmann

Interpellation 1996/97:293

Till riksdagen

Interpellation 1996/97:293 av Kia Andreasson om sexuellt utnytt-
jande.

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 30 maj 1997.

Skälet till dröjsmålet är att interpellationen skall besvaras tillsammans
med interpellation 1996/97:310.

Stockholm den 15 maj 1997

Laila Freivalds

Interpellation 1996/97:310

Till riksdagen

Interpellation 1996/97:310 av Elisebeht Markström om gängvåldtäkt.

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 30 maj 1997.

Skälet till dröjsmålet är arbetsanhopning.

Stockholm den 15 maj 1997

Laila Freivalds

Interpellation 1996/97:331

Till riksdagen

Interpellation 1996/97:331 av Bengt Harding Olson om svenska satel-
lit-TV-sändningar.

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 5 juni 1997.

Skälet till dröjsmålet är arbetsanhopning.

Stockholm den 21 maj 1997

Marita Ulvskog

Interpellation 1996/97:363

Till riksdagen

Interpellation 1996/97:363 av Charlotta L Bjälkebring om konsper-
spektiv inom museivärlden.

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 5 juni 1997.

Skälet till dröjsmålet är arbetsanhopning.

Stockholm den 21 maj 1997

Marita Ulvskog

Talmannen meddelade att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och delats ut till kammarens ledamöter:

Meddelande om modernisering och nydaning av social trygghet i Europeiska unionen KOM (97) 102.

4 § Svar på interpellation 1996/97:308 om internationell konst

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Karin Falkmer har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att underlätta möjligheterna för privata gallerier eller stiftelser att visa internationell konst i Sverige.

Karin Falkmer har pekat på problemet med den momsdeposition som måste göras till svensk tullmyndighet på konst som förs in i Sverige från länder utanför EU för att visas här. Jag kan glädja Karin Falkmer med att jag har fått information från Generaltullstyrelsen, som bemyndigats av regeringen att utfärda regler på detta område, att man där nu ser över frågan.

Den internationella konstens ställning i landet kommer att förbättras genom ett flertal åtgärder som föreslogs i kulturpropositionen hösten 1996 och som beslutades av riksdagen i slutet på året.

Ett internationellt ateljécentrum är under uppbyggnad inom ramen för Konstnärsnämndens verksamhet, kallat IASPIS. Den nya verksamheten ger utländska konstnärer möjlighet till vistelser i Sverige för arbetsperioder i ateljé och i vissa fall för undervisning vid konsthögskolorna. IASPIS skall även anordna eller förmedla utställningar av de gästande konstnärernas verk.

Färdigställandet av den nya byggnaden för Moderna museet och Arkitekturmuseet på Skeppsholmen i Stockholm inger naturligtvis också stora förhoppningar om en ytterligare vitalisering av det svenska konstlivet. Det nya Moderna museet har en nationell uppgift att bidra till samtidskonstens utveckling och förnyelse i samverkan med institutioner och konstnärer inom och utanför landet.

Det nationella uppdrag inom samtidskonsten som tilldelades Malmö konsthall vid årsskiftet för tre år framåt har en stark internationell dimension. Huvuduppgiften i detta uppdrag är att verka för att internationella konstutställningar av hög kvalitet förs till Sverige och visas på så många platser som möjligt i landet. En annan del av konsthallens uppdrag är att vidareutveckla de goda kontakterna i Öresundsområdet för att göra regionen till ett kraftcentrum i det europeiska konstlivet.

Jag vill också nämna att det inom Regeringskansliet nu pågår ett arbete med att införa det nya system för utställningsgarantier som riksdagen beslutat med anledning av propositionen Kulturpolitik (1996/97:3). I det nya systemet skall alla icke-kommersiella utställningsanordnare kunna få statlig garanti vid lån av föremål till utställningar. Det kommer bl.a. att skapa ökade möjligheter för icke-statliga museer, som exempelvis läns-

museerna och Rooseum i Malmö, att låna in konst från utlandet. Här har höga försäkringspremier hitintills lett till att dessa utställningsarrangörer alltför ofta tvingats att avstå från att visa sådana verk i egna utställningar. Jag ser detta som en viktig förstärkning av bildkonstens möjligheter i ett regionalt perspektiv.

Anf. 2 KARIN FALKMER (m):

Fru talman! Jag tackar kulturministern för svaret. När det gäller grundfrågan om problemet med momsdeposition hoppas jag att kulturministern här i dag kan förtydliga sitt svar något. Jag pekar i min interpellation på Rooseum, som är ett tydligt exempel på hur försvårade reglerna om att man skall deponera moms i tullen här är för privata gallerier och stiftelser.

Många gallerier drivs privat, utan bidrag från stat, landsting eller kommun, och har en kulturell verksamhet som enligt min mening bör underlättas i ungefär samma grad som man gör för dem som är statligt finansierade, landstingsfinansierade eller kommunalt finansierade.

Det finns privata gallerier med en bred internationell utbytesverksamhet som är väl så betydelsefulla som de som är finansierade med allmänna medel. Det tydligaste exemplet på ett sådant galleri är ett galleri som för 20 år sedan startade sin verksamhet mitt i den västmanländska storskogen, nämligen Galleri Astley i Uttersberg. För 20 år sedan startade alltså galleriet med en invigningsutställning av Ernst Neizvestny, en till USA utvandrad rysk konstnär som sedan tillbringade en månad varje år i Uttersberg och arbetade med sin konst där. Galleri Astley har också visat svenska konstnärers verk i andra delar av världen. Senast visade man åtta konstnärers verk i Peking. Sedan flyttade man den utställningen till Söul och kompletterade den med ytterligare två svenska konstnärer. Under namnet *Tenn from Sweden* visades utställningen först i Söul för att sedan flyttas till Museum of Modern Art i Taichung i Taiwan.

Galleri Astley har råkat ut för precis samma problem som Rooseum. Vid ett tillfälle då Galleri Astley visade en målning av Rufino Tamayo, inlånad från museet i Mexico City, riskerade målningen att fastna i tullen. Den som räddade situationen då var länsstyrelsen. Den 31 maj är det vernissage med konstnärer från Argentina, och nämnda problem finns kvar.

Ett galleri som Astley, liksom andra gallerier runt om i Sverige som bedriver internationell verksamhet, bör självklart inte hindras från att ta in utomeuropeiska konstverk för att visa dem. Därför vill jag att Marita Ulvskog förtydligar sitt uttalande om att Generaltullstyrelsen ser över frågan.

Innebär det att såväl stiftelser, typ Rooseum, som privata gallerier som Galleri Astley kommer att slippa deponera pengar för moms i tullen när de tar in konstverk?

Anf. 3 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Karin Falkmer och jag är helt ense när det gäller det problem som momsdepositionen innebär för t.ex. privata gallerier, stiftelser och andra som vill visa utomeuropeisk konst. Problemet finns ju inte om

det handlar om konst inom EU-området. Den typen av murar som man upplever skapas och byggs är det alltid svårt att riva.

Generaltullstyrelsen har alltså ett bemyndigande av regeringen att utfärda regler på det här området, och där ser man nu över frågan.

Jag kan inte gå längre i mitt svar här. Jag har inte för avsikt att ägna mig åt detta förgripliga som kallas ministerstyre, så jag kan tyvärr inte vara utförligare än så. Men Generaltullstyrelsen är väl medveten om problemen och ser över frågan.

Anf. 4 KARIN FALKMER (m):

Fru talman! Det är då min absoluta förhoppning att problemet kan lösas. Det måste vara ett gemensamt intresse för såväl kulturministern som alla konstintresserade svenskar att få ta del av konst från alla delar av världen.

Jag har tagit Galleri Astley som exempel, och det är ett privat drivet galleri, med museiverksamhet. Där tar man ofta in konst som över huvud taget inte är avsedd att säljas, och det bör befrias från alla sådana här problem.

Jag kan ta några exempel på vad man har visat på detta lilla galleri, mitt ute i skogen, en mil från Skinnskatteberg, i en gammal stationsbyggnad och i ett 1700-talsmagasin. Man har visat indonesiska textilier ur Sheldon Shaeffers samling från Kanada. Man har visat Vårt lands söner, *Hijos de Nuestra Tierra*, som är kroppsavgjutningar av indianer från Amazonregionen gjorda av Felipe Lettersten från Peru. Den utställningen kom från världsutställningen i Sevilla till Galleri Astley, och sedan visades den på några ställen till i Sverige.

Alla sådana här utställningar som kommer till ett litet galleri har sedan samma problem när det gäller försäkringar, som kulturministern tar upp i slutet av svaret. Då kommer jag in på den problematiken. Det är bra att museer och konsthallar och andra som visar sådan här konst får möjligheten till garantier, men problemet är ju lika aktuellt för ett privat galleri och för Galleri Astley.

Vid de tillfällen som detta galleri tar in konst som över huvud taget inte är avsedd att säljas vore det högst rimligt att man fick möjlighet att ansöka om garantier och komma in i det garantisystem som nu byggs upp.

Då vill jag fråga om kulturministern kan ha förståelse för det här problemet och om kulturministern kan tänka ett varv till, så att det inte bara gäller för länmuseer och stiftelser, som Rooseum, utan att även privata gallerier och museer kan få ta del av detta garantisystem. De gör ju en oerhört värdefull kulturinsats, i och med att de visar konst för en publik som oftast inte får tillfälle att se så fin konst.

Anf. 5 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Återigen vill jag säga att Karin Falkmer och jag har samma uppfattning när det gäller den betydelse för samtidskonsten och för konsten över huvud taget som de har som engagerar sig i stora städer, i huvudstaden men också på småorter, på det sätt som hon mycket vältagligt har beskrivit. Det är en insats som betyder mycket för ett kulturliv, som kan möta människor som inte har alldeles lätt att nå fram till den här typen av konstnärliga upplevelser.

Vi försöker på olika sätt i Kulturdepartementet bidra till att samtidskonsten skall få spela en större roll utanför de storstadsregioner där man ändå har vissa möjligheter att hävda sig och samtidigt göra särskilda ytterligare satsningar där. I mitt interpellationssvar tog jag upp några exempel, och det finns fler i kulturpropositionen. Vi har där valt att lyfta fram bildkonsten och samtidskonsten.

När det gäller det konkreta problemet med momsdepositionen arbetas det vidare i Generaltullstyrelsen, som sagt var. När det gäller utställningsgarantierna arbetas det vidare i Kulturdepartementet. Jag kan inte här i dag säga att det går att lösa problemen för alla, i en del fall mycket små, utställningsanordnare som det kan handla om. Men jag tar med mig frågan till Kulturdepartementet efter denna interpellationsdebatt.

Anf. 6 KARIN FALKMER (m):

Fru talman! Jag hoppas verkligen att kulturministern tar med sig frågan och grannar allvarligt på den.

Jag har tagit Galleri Astley som ett exempel, men det finns i vårt avlånga land fler exempel på kulturutövare som verkligen betyder oerhört mycket ute i de olika regionerna i landet.

Galleri Astley har 60 000 besökare om året, och det är oerhört mycket. Det har toppat bland turistmålen i Västmanland vissa år, och jag tror att det ligger på tredje plats nu. Det är en familj som har startat och som driver detta galleri, och det har vuxit och blivit en pärla på kulturens område.

Det är orimligt att ett sådant galleri utesluts från de möjligheter som garantierna för ränteutgifter innebär. Tanken är ju att ränteutgifterna skall vara självbärande, och det skall inte vara någon kostnad för staten. Jag ser inga som helst skäl till att utesluta de privata gallerierna från möjligheten att ansöka om de här garantierna.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 1996/97:300 om bostadstillägg för handikappade

Anf. 7 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s):

Fru talman! Marietta de Pourbaix-Lundin har frågat mig om jag avser att vidta någon åtgärd som förhindrar att yngre funktionshindrade till följd av höga boendekostnader blir socialbidragsberoende resten av livet och om jag ämnar ta initiativ för att förbättra bostadstillägget för denna grupp.

I en tidigare interpellation den 30 januari i år, som berörde samma ämnesområde, hade Marietta de Pourbaix-Lundin en liknande frågeställning. Mitt svar blir därför i vissa avseenden likartat.

Man bör inledningsvis ha i minnet att problemet med höga boendekostnader inte är generellt för yngre funktionshindrade och att problemet även finns inom andra grupper. Alla yngre funktionshindrade har inte skyhöga boendekostnader, och det finns också många äldre som är hänvi-

sade till dyra bostäder. Det är inte heller så att alla funktionshindrade med hög boendekostnad har pension.

Jag vill därmed på intet sätt förringa att höga boendekostnader kan vara ett problem för inkomstsvaga grupper. Men det handlar alltså om ett vidare problem än vad som kan avhjälpas med förändringar inom ramen för bostadstillägg till pensionärer – oavsett om det utformas generellt eller selektivt för yngre funktionshindrade. Inför förstatligandet av bostadstillägget den 1 januari 1995 övervägdes om särskilda regler skulle gälla för funktionshindrade personer. Reglerna föreslogs dock gälla lika för alla. Ett skäl för att inte ha särskilda regler för funktionshindrade personer är att kommunerna enligt socialtjänstlagen har det samlade ansvaret för handikappomsorgen. För boendet kan detta ta sig olika uttryck beroende på lokala förhållanden och prioriteringar.

Generellt gäller att en kommun är skyldig att lämna bidrag för ombyggnad av bostäder för funktionshindrade enligt de förutsättningar som gäller i lagen om bostadsanpassningsbidrag. Den funktionshindrade personen får då ett bidrag som skall täcka de faktiska kostnaderna för att anpassa bostaden efter den funktionshindrades behov. Ombyggnaden täcks således av bidraget varför hyran inte höjs i dessa fall.

Ett annat sätt att tillförsäkra funktionshindrade personer ett eget och ändamålsenligt boende är att kommunen satsar på anpassade bostäder i nyproduktion. I sådant fall kommer merkostnaden vanligen till uttryck i en förhöjd hyra.

Ett förhöjt bostadstillägg för personer med funktionshinder inom ramen för ett statligt bostadsstöd skulle ge incitament för kommunerna att i ökad utsträckning lägga merkostnaderna på hyran så att kostnaden till viss del täcks av ett statligt bostadstillägg. En sådan konstruktion där kommunen bestämmer hyresavgiften medan staten står för kostnaden riskerar att bli kostnadsdrivande på sikt.

Min uppfattning är således att bostadstillägget skall vara generellt och lika för alla. Kompletterande stöd för att täcka den funktionshindrades behov är beroende av lokala förutsättningar varför det är naturligt att dessa behov hanteras lokalt där kunskapen om de lokala betingelserna är störst.

I likhet med den borgerliga regeringen som lade fram förslaget om statligt bostadstillägg anser jag inte att det skall finnas särskilda regler för funktionshindrade inom ramen för det statliga bostadstillägget. Såväl ansvar som kostnader för funktionshindrades boende bör vara en kommunal angelägenhet på samma sätt som gäller för funktionshindrade som inte är pensionärer.

Anf. 8 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Fru talman! Jag har väldigt svårt för att säga tack för svaret. Jag är uppriktigt sagt besviken, inte för egen del men för alla de yngre gravt funktionshindrades del som har förtidspension, som aldrig har haft en chans att få ett arbete och som inte har någon möjlighet att få någon annan inkomst än pension. De kan alltså inte påverka sina inkomster, även om de nu genom den borgerliga regeringens förslag om personlig assistent har kunnat få ett så normalt liv som möjligt. Om de dessutom bor i en ändamålsenlig och anpassad lägenhet fungerar det hela ganska bra.

Prot. 1996/97:107

26 maj

*svar på
interpellationer*

Men dessa lägenheter har ofta stor yta beroende på att man sitter i rullstol. Man kanske har lyftanordning, och man kanske t.o.m. har en personlig assistent hemma sovande under natten. Det är då inte ovanligt med hyror på mellan 7 000 och 8 000 kr per månad, speciellt i storstadsområdena. Det är för dessa medborgares skull som jag är besviken över att statsrådet inte har tagit intryck av den debatt som vi hade i februari. Den har tydligen inte alls påverkat statsrådet. När vårpropositionen lades fram var det första jag letade efter om det skulle finnas någonting som kunde lösa det problem som vi hade diskuterat i februari, men det fanns ingenting. Däremot fanns det en hel del förslag som på annat sätt försämrade för handikappade, men dessa tänker jag inte gå in på här.

Det går alltså inte att göra detta till ett problem mellan stat och kommun, precis som vi diskuterade förra gången. Det handlar faktiskt om enskilda medborgare. Staten tog 1995 över ansvaret för bostadstillägget för pensionärer. Fram till 1998 kan kommunerna gå in med en liten mellanskillnad, men det är det inte så många kommuner som gör, 50–60 kommuner.

Min fråga blir då: Skall inte varje system – i det här fallet bostadstilläggssystemet – klara av sina egna problem, eller skall problemet med de höga hyrorna läggas över på ett annat system?

Vad menar statsrådet när hon i svaret säger att det är kommunerna som enligt socialtjänstlagen har det samlade ansvaret för handikappomsorgen? Skall jag tolka det så att det är socialbidrag som de yngre funktionshindrade skall leva på? Statsrådet tillstår ändå i detta nygamla svar att det kan bli så. Jag citerar: ”Ett annat sätt att tillförsäkra funktionshindrade personer ett eget och ändamålsenligt boende är att kommunen satsar på anpassade bostäder i nyproduktion. I sådant fall kommer merkostnaden vanligen till uttryck i en förhöjd hyra.” Statsrådet tillstår ju att det blir en förhöjd hyra som blir högre än vad det statliga bostadstillägget kan täcka.

Jag citerar vidare: ”Kompletterande stöd för att täcka funktionshindrades behov är beroende av lokala förutsättningar varför det är naturligt att dessa behov hanteras lokalt där kunskapen om de lokala betingelserna är störst.” Kan jag då sätta likhetstecken med att det är socialbidrag som skall betalas ut? Det vore bra om jag fick ett ja eller nej på den frågan. Är det socialbidrag som dessa handikappade skall leva på under resten av deras liv när inte bostadsbidraget räcker till?

De frågor som jag har ställt i interpellationen kvarstår alltså: Avser statsrådet att göra någonting för att ändra situationen för yngre funktionshindrade i stället för att tvinga dem att hela livet leva på socialbidrag? Avser statsrådet att ta något initiativ inom ramen för bostadstilläggssystemet för att åstadkomma en rimligare ekonomisk situation för denna handikappgrupp?

Jag tycker fortfarande att jag inte har fått svar på mina frågor, såvida inte svaret är: Lev på socialbidrag eller flytta!

Anf. 9 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s):

Fru talman! Den ordning som vi i dag har förbereddes ju rätt noggrant. En utredning föreslog 1992 att högre bostadstillägg skulle kunna utges till funktionshindrade pensionärer. Men man konstaterade att alla

funktionshindrade inte är pensionärer, och i så fall skulle andra åtgärder behövas för dem.

Sedan lades propositionen fram av dåvarande ministern Bo Könberg under våren 1994. Under arbetet övervägdes frågan om staten skulle ta ett särskilt ansvar för funktionshindrades bostadskostnader. Men man kom då fram till den ordning som riksdagen sedan beslutade om, nämligen att bostadstillägget skall vara generellt och lika för alla. Behövs det anpassning av bostaden eller annat kompletterande stöd för att möta de funktionshindrades behov löser man detta bäst i kommunen som har den största kunskapen om de lokala förutsättningarna.

Vid det tillfället ingick ju Moderata samlingspartiet i den dåvarande regeringen. Min undran till Marietta de Pourbaix-Lundin blir då: När ändrade sig Moderata samlingspartiet i den här frågan? Innebär det en annan syn på fördelningen av det ansvar som riksdagen med stor majoritet beslutade om 1994?

För att något fördjupa mig i frågan om det är meningen att dessa grupper under hela sina liv skall leva på socialbidrag vill jag säga att Marietta de Pourbaix-Lundin vet lika väl som jag att socialbidragets funktion enligt socialtjänstlagen är att vara det yttersta skydds nätet. Det är någonting som skall fungera när andra trygghetssystem inte är tillräckliga. Socialbidraget är till för de människor som verkligen behöver det som det yttersta skyddet.

Jag kan inte tro att det fanns någon tanke i dåvarande statsrådet Bo Könbergs proposition och i den dåvarande regeringens förslag om att dessa grupper tack vare denna ansvarsfördelning skulle leva på socialbidrag. Det konstruerades en ansvarsfördelning som innebar att kommunerna utifrån de lokala förutsättningarna har att sörja för den här gruppen på bästa sätt i den kommun som det handlar om. Det kan röra sig om olika åtgärder. Pengar till bostadsanpassning kommer ju från statsbidragspåsen, så där har staten fortfarande ett ansvar. I övrigt har kommunen en rad möjligheter att se till att denna grupp handikappade kan leva ett så bra liv som möjligt.

Anf. 10 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Fru talman! Det är en väldig skillnad mellan att vara förtidspensionär och aldrig kunna påverka sina inkomster och att vara helt utlämnad till pensionen och att vara funktionshindrad och inte vara förtidspensionerad med arbetsinkomst och fortfarande ha en rimlig chans att påverka sin inkomst. Detta tycks statsrådet helt bortse från. Man kan inte blanda ihop dessa grupper.

Skall jag sedan tolka svaret så, att det är socialbidrag denna grupp skall leva på? Det var inte länge sedan som jag hade en debatt med socialministern och vi var, som jag sagt, inte överens om mycket. Men en sak var vi överens om, nämligen att socialbidrag är för tillfällig hjälp och att det inte är ett livslångt försörjningssätt att ha socialbidrag.

Statsrådet säger att kommunerna har en rad möjligheter att hjälpa de gravt funktionshindrade. Det skulle jag vilja få exempel på. Vad är det för möjligheter? Skall de flytta från sina anpassade bostäder? Är det detta kommunerna skall tvinga dem till? Jag ser inte att det finns så mycket möjligheter. Det måste fortfarande vara så, att varje system klarar av sina

Prot. 1996/97:107
26 maj

*svar på
interpellationer*

egna problem. I det här fallet är det bostadskostnaderna som är höga, och då måste bostadstillägssystemet klara av det.

Vi moderater var med i den borgerliga regeringen, men nu när vi har insett problemet och vad det statliga övertagandet innebär – att vissa grupper hamnar mellan stolarna på något sätt – har vi ändrat oss. I vår budget har vi avsatt pengar för just denna grupp, för att hitta ett system. Vi har inte skissat exakt på hur systemet skall vara utformat, men vi vill se till att gruppen gravt funktionshindrade, som behöver större bostadsyta och därmed får en hög bostadskostnad, skall ha möjlighet att bo kvar.

Nu har vi ju en chans att tillsammans göra någonting åt detta. Man kan inte vara sämre än att man kan ändra sig när man inser att ett tidigare fattat beslut inte var så bra, och det är vad vi moderater har gjort. Så jag väntar på att statsrådet nu säger: Vi socialdemokrater är också beredda att göra något. Vi socialdemokrater menar inte heller att människor i 60 år skall leva på socialbidrag för att kunna bo kvar i sina bostäder, utan vi menar att det skall finnas ett annat sätt för människor att leva.

Anf. 11 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s):

Fru talman! Marietta de Pourbaix-Lundin vidgar diskussionen till att handla om försörjningssituationen för olika grupper i samhället över huvud taget. Jag utgick från att interpellationen handlade om kostnaderna för boendet.

Det har arbetats med frågan om kostnaderna för boendet, vilket ledde till ett riksdagsbeslut 1994. Som jag tidigare sagt var utgångspunkten en fördelning av ansvaret mellan stat och kommuner. Den dåvarande regeringens bedömning var att det var kommunerna som hade de bästa möjligheterna att sörja för både bostadsanpassning och annat kompletterande stöd.

Jag var väldigt tydlig i mitt inlägg också när det gällde socialbidraget. Det är ett tillfälligt försörjningsstöd att ta till när andra system av olika skäl inte räcker till eller när det är fråga om personer som inte omfattas av dessa system. Här gäller det för kommunerna att klara av att vara det stöd som behövs för denna grupp människor. Detta styrs väldigt mycket av de lokala förutsättningarna. Det är kommunerna som är bäst på att klara av denna uppgift. De har, som jag sade, en rad möjligheter, t.ex. att hjälpa till med bostadsanpassning, att bygga nytt, hyressättningen och fastställandet av avgifter.

Sedan säger Marietta de Pourbaix-Lundin att Moderaterna har ändrat sig. Jag frågade när Moderaterna ändrade sig. Det kanske skedde i samband med vårbudgeten. Vad jag har förstått föreslår Moderata samlingspartiet ett helt nytt system, som inte handlar om det som interpellationen till mig handlar om, nämligen förändringar i det nuvarande bostadstilläget, utan om någonting annat. Det vore mycket intressant att få beskrivet av Marietta de Pourbaix-Lundin vad det är för nytt stöd som de gravt funktionshindrade skall få, vad det kostar, hur det skall finansieras och vad det kommer att betyda för andra grupper. Jag har ju noterat att det finns väldigt långtgående förslag på skattesänkningar i den ekonomiska motion som Moderata samlingspartiet har väckt med anledning av regeringens vårbudget.

Anf. 12 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Fru talman! Vi tycker naturligtvis att så många som möjligt skall försörja sig själva. Men de som verkligen behöver samhällets stöd, och till den gruppen hör de gravt funktionshindrade, skall också ha samhällets stöd.

Ja, vi moderater har ändrat oss. Vi har avsatt 100 miljoner kronor i budgeten, vilket naturligtvis skall in i nuvarande system. Nu har vi chansen att tillsammans finna en möjlighet att få stödet att komma dem till godo som mest behöver det.

Jag har egentligen fortfarande inte fått svar av statsrådet på frågorna hur de handikappade som nu drabbas skall göra och om de skall söka socialbidrag. Statsrådet säger att det bara är en tillfällig hjälp. Skall de då bo kvar i sex månader och sedan tvingas flytta? Vad är det för något annat som kommunerna kan göra än att ge dem socialbidrag? Är det värdigt att behöva leva på socialbidrag i hela sitt liv? Nej, enligt oss moderater är det inte värdigt att leva på socialbidrag i hela sitt liv. Alternativet är fortfarande, enligt statsrådet, att ha socialbidrag eller att flytta från lägenheten. Statsrådet har inte angett något annat alternativ. Men statsrådet har ju ett sista inlägg och chansen att säga: Nu när moderaterna har ändrat sig och anslagit pengar till denna grupp, låt oss då hitta ett bra system för att lösa det problem som vi nu har diskuterat två gånger, så att gruppen gravt handikappade inte behöver leva på socialbidrag och inte behöver flytta. Låt oss hitta ett system som gör att de också kan känna en trygghet, så att de inte varje månad skall behöva vara hänvisade till att gå till socialkontoret för att söka bidrag. Statsrådet har nu några minuter på sig att säga detta.

Anf. 13 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s):

Fru talman! Inledningsvis vill jag säga att jag har svarat på de frågor som jag har fått om socialbidraget och om kommunens ansvar. Jag har i mitt förra inlägg också exemplifierat en rad alternativ, och jag tänker inte upprepa dem.

Självfallet skall de grupper som har problem och behöver stöd – sjuka, handikappade och gamla – också få samhället stöd. Detta är naturligtvis en självklarhet. Att ordna detta på bästa sätt, att hitta goda lösningar, är ett mycket stort intresse för mig och för regeringen.

Riksdagen fattade år 1994 beslut om bostadsstödet för denna grupp, och jag har i dag ingen anledning att ändra på det. Jag tycker att fördelningen har fungerat hittills. Det gör det möjligt för kommunerna att hitta de rätta och de bästa lösningarna för den enskilde funktionshindrade. Självfallet är tryggheten en springande punkt, då det handlar om människor som skall få känna trygghet.

Men jag kan avslutningsvis bara konstatera att jag inte har fått någon bild av hur bostadsstödet i moderaternas förslag skall se ut, hur långt 100 miljoner kan räcka och varifrån pengarna skall tas, med tanke på de mycket omfattande förslag till skattesänkningar som finns i det moderata förslaget liksom krav på ytterligare återställare, som jag också har noterat. Ekvationen går inte ihop, Marietta de Pourbaix-Lundin.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 1996/97:299 om skolor i glesbygd

Anf. 14 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s):

Fru talman! Marianne Andersson har frågat mig om regeringen är beredd att göra någonting för att rädda kvar skolor i glesbygd med anledning av de fakta som redovisas i rapporten *Service i gles- och landsbygd*.

Rapporten är en del av den utredning om servicefrågor i glesbygds- och landsbygdsområden som Glesbygdsverket och Konsumentverket gemensamt har haft i uppdrag att genomföra. Utredningen visar att många skolor i glesbygd hotas av nedläggning.

Jag är väl medveten om glesbygdsskolornas betydelse för både barnfamiljernas boendemiljö och lokalsamhällets utveckling. Att kunna behålla en skola i glesbygd eller på mindre orter har många gånger stor betydelse för bygdens fortlevnad och utveckling. Kommunerna vidtar olika åtgärder för att stödja byskolorna, bl.a. samverkan med andra verksamheter för att utnyttja lokaler och resurser i övrigt så väl som möjligt. Trots detta hotas många skolor i glesbygd av nedläggning, främst av ekonomiska skäl.

Utredningen föreslår att ett ekonomiskt stöd utgår för att stärka de små byskolornas roll i det lokala samhällets utveckling, bromsa antalet nedläggningar och stimulera skolorna att bli lokala kunskapscentrum. Stödet föreslås utformas så att det leder till kompetensutveckling och investeringar i informationsteknik så att skolorna skall kunna bli centrum för kunskapsspridning och utveckling i sina bygder.

Stödet föreslås även kunna innebära att skolorna utvecklas till att bli föredömen i att hitta vägar till en ekologiskt hållbar utveckling. Förslagen ligger i linje med de tankar om skolans roll och betydelse som nyligen presenterades i regeringens utvecklingsplan för förskola, skola och vuxenutbildning *Kvalitet och likvärdighet* (skr. 1996/97:112) och med vad regeringen där anför om kommunernas ansvar att utveckla en infrastruktur för lärande och utveckling för både barn och vuxna i kommunerna.

Utredningen om servicefrågor är nu föremål för remissbehandling. Målsättningen är att behandla rapporten som en del av den regionalpolitiska proposition som kommer att föreläggas riksdagen i september 1997. Den fortsatta beredningen får visa om möjligheter finns att göra särskilda insatser för skolor i glesbygd.

Anf. 15 MARIANNE ANDERSSON (c):

Fru talman! Jag vill tacka skolministern för svaret. Jag är glad att skolministern delar uppfattningen att de små skolorna i glesbygden är viktiga för en bygds utveckling. Jag vill gå så långt att jag påstår att skolan ofta är avgörande för en bygds överlevnad. Det är bra att den här rapporten nu har kommit. Den visar hur det ser ut runt om i landet – något som vi visste, men som vi kanske inte hade ordentliga uppgifter om tidigare. Då är det här en viktig signal, och det var därför jag ställde den här interpellationen.

Jag känner till en del skolor som är nedläggningshotade och där beslut också är fattade. Det är viktigt att lyfta upp frågan här i riksdagen. Även om vi inte beslutar om just skolorna här, tror jag att det är viktiga signaler. För flera skolor är alltså beslut om nedläggning redan fattade – ofta

med stora protester från lokalbefolkningen som följd. Det finns också planer på att starta friskolor. För Centerpartiet är bevarandet av små skolor en hjärtefråga. Det har det varit under många år.

Sedan kan jag förstå att ekonomiska problem ute i kommunerna har lett till de här besluten. Jag vet att man har en kärv situation. Som jag ser det är det här ändå mycket kortsiktiga beslut. Man har inte riktigt sett till helheten, utan mer ägnat sig åt ett något snävt sektorstänkande. Vi kan bara nämna sådana saker som det folkliga engagemanget och samspelet mellan skolan och det omgivande samhället, t.ex. näringsliv, kulturmiljövård, kulturliv, annan samhällsservice, turism och mycket mer. Väger man in allt detta, är jag övertygad om att kostnadsbilden blir annorlunda.

Sedan har vi problemet med folkminskningen i våra glesbygdskommuner. Det har förvärrats under senare tid. Nedläggningen av skolan i byn påskyndar med all säkerhet den negativa utvecklingen, och jag menar att detta är något som vi måste vända. Skall företag i glesbygd kunna rekrytera kompetent personal, är tillgången till skola mycket avgörande. Ingen barnfamilj flyttar till en bygd utan skola, och de som bor där tenderar ju att flytta därifrån.

Alla undersökningar visar också att närheten till skolan är särskilt viktig för de små barnen. Därför ser jag det som så viktigt med den signal till kommunerna som ett stöd till glesbygdsskolor skulle kunna utgöra. Så beskrev ju också skolministern det här, och det är vad Glesbygdverket har föreslagit. Ett sådant stöd vore nog en av de absolut viktigaste regionalpolitiska åtgärder som man över huvud taget kan vidta. Jag tror att man får stor effekt till väldigt liten kostnad om man fattar ett sådant beslut. Det extra tillskott som kommunerna får innevarande år och några år framåt bör också kunna användas till att bevara och utveckla de små skolorna.

Som jag ser det är det här också en viktig demokratifråga. I dessa dagar av minskat politiskt intresse, är det mer angeläget än någonsin att ta vara på det folkliga engagemang som finns för att rädda glesbygdsskolorna. Detta engagemang är mycket starkt. Jag tror att en annan viktig signal till kommunerna är att i ökad omfattning använda sig av föräldraengagemanget. Det finns också med i utvecklingsplanen. Det handlar om att använda sig av det omgivande samhällets olika resurser i skolan och i skolarbetet. Man kanske kan arbeta på ett annat sätt i en liten skola som ligger i glesbygd än vad man kan i en större skola. Då skall man ta vara på *de* fördelarna.

Jag hoppas och förutsätter att skolministern avser att verka för att vi skall få ett sådant här stöd. Jag har också en annan fråga som jag vill ta upp. Det gäller friskolor. Det finns planer på att starta friskolor för att ersätta nedläggningshotade skolor.

Anf. 16 TALMANNEN:

Tiden är slut. Marianne Andersson får återkomma.

Anf. 17 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s):

Fru talman! De viktigaste förutsättningarna för att vi skall få en positiv regional utveckling har ju regeringen och Centerpartiet tillsammans lagt fast genom att vi har kunnat skapa en trygghet i den ekonomiska

situationen i Sverige. Vi kan också se goda signaler om att utvecklingen håller på att vända när det gäller jobben. Det är kanske den viktigaste förutsättningen för att man ute i kommunerna skall kunna ta sitt ansvar och prioritera att behålla de små byskolorna. Den prioriteringen gör ju faktiskt de flesta kommunerna.

Det finns i dag 500–600 mindre byskolor i landet. I undersökningar räknar man, tror jag, med att det är tre fjärdedelar av kommunerna som säger att de tänker behålla alla sina byskolor och att de inte har några planer på att lägga ned. I fråga om 16 byskolor har det beslutats om nedläggning. Sedan finns det ytterligare knappt 100 där det har diskuterats, men där man inte har fattat något beslut om nedläggning. Det betyder också, och där delar säkert Marianne Andersson min uppfattning, att det viktigaste engagemanget finns ute i kommunerna och ute i bygderna. Det är också det som de lokala politikerna lyssnar på när de gör sina prioriteringar.

Självklart skall vi överväga frågan om särskilt stöd. Där är jag dock inte beredd att ge något svar i dag. Det är en fråga som vi får titta närmare på efter det att remisstiden för den här rapporten har gått ut.

Jag skall också passa på att svara på det jag *tror* att Marianne Andersson tänkte fråga när det gäller de fristående skolorna. Kraven på hur många elever det skall vara för att man skall kunna starta en fristående skola är väldigt låga. Det skall vara 20 elever i ett varaktigt tillstånd. Det betyder att det under ett uppbyggnadsskede kan vara färre elever i en skola. Det är en väldigt lågt satt gräns, och det är väldigt svårt för skolor att långsiktigt överleva med en så liten volym.

För att belysa hur fristående skolor i glesbygd överlever, och vilka förhållanden de verkar under, kan jag säga att vi särskilt har nämnt fristående skolor i glesbygd i den kommitté som nyligen har fått direktiv att följa tillämpningen av det nya systemet för resursfördelning till de fristående skolorna. Det finns särskilt nämnt att kommittén skall belysa effekterna för glesbygden.

Anf. 18 MARIANNE ANDERSSON (c):

Fru talman! Jag tackar för det svaret. Det var precis det jag funderade på, och det var den frågan jag tänkte ställa. Det kan ju tänkas att man i en kommun som trots folkligt motstånd fattat beslut om nedläggning inte är särskilt intresserad av att det startar en fristående skola och att kommunen skall ge bidrag till denna i stället när man lägger ned den skola som man har drivit själv. Jag kan förstå att det kan finnas sådana konflikter. Därför är det viktigt att vara mycket tydlig. Det är viktigt att kommittén följer den här frågan mycket uppmärksamt och slår larm när man ser att det blir oönskade effekter. Vi har inte varit särskilt överens om beslutet om friskolorna tidigare. Vi har hyst vissa farhågor för att det här inte skall fungera i framtiden. Det är viktigt att man verkligen följer detta.

Enligt Glesbygdverket skall det stöd som nu föreslås, vad det nu blir för typ av stöd, gå till små skolor. Det vore en mycket bra regionalpolitisk åtgärd. Men att det skall gå till investeringar i informationsteknik, till arbete med miljöfrågor och en hållbar utveckling och till att göra bygden till ett kunskapscentrum tycker jag är mycket bra. Men det är också viktigt att man inte bara ser på det som man tänker göra utan även ser på skolor som arbetar på ett annat sätt än det traditionella. Det finns många

exempel på att man ute i dessa skolor har ett särskilt engagemang för att ta in den omgivande bygden och människorna runt om, att man t.ex. utvecklar barnens entreprenöranda genom att ha odlingar och annat. Det är faktiskt litet lättare att göra det i glesbygden. Det är viktigt att man tar vara på de möjligheter som finns på orten. Detta pågår på många håll. Det är därför viktigt att dessa skolor kommer i fråga för stöd.

När man nu skall investera i den nya tekniken är det oerhört väsentligt att de grundläggande förutsättningarna finns för att utnyttja den nya tekniken när det gäller teletjänster osv., så att de mindre skolorna kan använda sig av denna teknik. Är skolministern villig att arbeta för att en sådan utbyggnad kommer till stånd? Vi i Centerpartiet tycker att det är oerhört viktigt att det blir lika villkor i hela landet även när det gäller IT-tjänster.

Anf. 19 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s):

Fru talman! På den sista frågan kan jag svara att regeringen nu har presenterat en proposition om en ny telelag, och jag får hänvisa till det förslaget och till kommunikationsministern som bättre kan svara på frågor om detta.

Låt mig säga att det finns många viktiga saker som riksdag och regering borde anslå pengar till. Samtidigt är både jag och Marianne Andersson väl medvetna om vikten av att kommunerna också kan fatta egna budgetbeslut. Det är också därför som våra respektive partier har kommit överens om att det resurstillskott på sammanlagt 8 miljarder som vi nu ger kommuner och landsting inte är öronmärkt eller specialdestinerat, utan kommuner och landsting kan själva göra prioriteringar om hur de skall satsa på skola, vård och omsorg. Det finns självklart alltid ett sådant moment att man vill stödja men att det är viktigt att kommunerna har en tillräcklig frihet i sina lokala budgetbeslut.

Fru talman! Låt mig till sist säga att vi förmodligen inte kommer att lösa byskolornas framtid här i riksdagen utan det måste man göra lokalt. Men jag tror att det är viktigt att, som Marianne Andersson inledningsvis påpekade, den här diskussionen förs också här i riksdagens kammare. Det är nämligen ett uttryck för skolans viktiga roll i närsamhället, där byskolorna ofta är ett bra exempel på vilken roll skolan kan spela i närsamhället.

Anf. 20 MARIANNE ANDERSSON (c):

Fru talman! Mycket av det som skolministern säger stämmer, särskilt det som hon sade om att kommunerna skall fatta egna budgetbeslut. Jag delar också uppfattningen att dessa beslut fattas ute i kommunerna. Men jag tror också att det är viktigt med de här signalerna, om man då ser en akut situation som den som vi såg i höstas när kulturpropositionen lades fram, där det föreslogs medel för t.ex. bokinköp. Man ansåg att detta var oerhört viktigt. Vi beslutade därför i full enighet om en typ av specialdestinerat bidrag. Annars tycker inte jag heller att vi skall ha den typen av bidrag i så stor utsträckning. Men ett tillfälligt stöd kan vara av mycket stor vikt. Det skall ju framläggas en regionalpolitisk proposition i höst. Då skall det föreslås åtgärder på det ena eller andra sättet. Jag är alldeles övertygad om att en av de bästa förutsättningarna för att få en bygd att

leva är att skolan finns kvar. Därför är det viktigt att den här debatten förs, dels att man ger en viss stimulans, ganska litet pengar som kan få stor effekt, dels att man ständigt för den här debatten på alla nivåer så att vi visar att vi tar glesbygden på allvar.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
1996/97:111 till lagutskottet

8 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Propositioner
1996/97:139 Skydd mot extraterritoriell lagstiftning som antas av ett tredje land
1996/97:157 Lag om tilldelning av spårkapacitet
1996/97:165 Vissa förändringar i TV-avgiftssystemet

Konstitutionsutskottets betänkanden
1996/97:KU9 Samtjänst vid medborgarkontor
1996/97:KU20 Kommunal samverkan

Finansutskottets betänkande
1996/97:FiU23 Ändringar i kreditupplysningslagen

Lagutskottets betänkanden
1996/97:LU16 Registrering av fartyg
1996/97:LU17 God man för ensamma flyktingbarn
1996/97:LU20 Ny växtförädlarrättslag
1996/97:LU22 Ändringar i upphovsrättslagen

Socialförsäkringsutskottets betänkanden
1996/97:SfU11 Ändring i utlänningslagens försvarsbestämmelser
1996/97:SfU16 Dublinkonventionen

Jordbruksutskottets betänkanden
1996/97:JoU15 Skydd av hotade arter samt aktionsplaner för biologisk mångfald
1996/97:JoU18 Fiske
1996/97:JoU19 Jakt och viltvård

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 22 maj

1996/97:548 av *Birger Schlaug* (mp) till miljöministern
Vätgas
1996/97:549 av *Chatrine Pålsson* (kd) till socialministern
En studie av aborter
1996/97:550 av *Carina Hägg* (s) till statsrådet Leif Blomberg
Magnetrontgat kaffe
1996/97:551 av *Carina Hägg* (s) till statsrådet Pierre Schori
Förmedling av bistånd genom organisationer
1996/97:552 av *Anita Jönsson* (s) till kommunikationsministern
Järnvägsinvesteringar och förnyelse av persontrafikfordon
1996/97:553 av *Sigrid Bolkéus* (s) till jordbruksministern
Pastörisering av mjölk från fåbodvallarna
1996/97:554 av *Eva Goës* (mp) till utrikesministern
Amerikanska kärnvapenprovspärningar
1996/97:555 av *Lennart Klockare* (s) till försvarsministern
Åldersstrukturen inom försvaret
1996/97:556 av *Patrik Norinder* (m) till arbetsmarknadsministern
Arizona Chemicals
1996/97:557 av *Gullan Lindblad* (m) till statsrådet Maj-Inger Klingvall
Underhållsstöd

den 23 maj

1996/97:558 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till socialministern
Handikappombudsmannen
1996/97:559 av *Ulla Löfgren* (m) till justitieministern
Polisväsendet i Västerbotten
1996/97:560 av *Ewa Larsson* (mp) till kulturministern
En modern kyrka

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 27 maj.

10 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att följande skriftliga svar på frågor inkommit

den 21 maj

1996/97:522 av *Sigrid Bolkéus* (s) till justitieministern
Kritik mot häkten

Svaret redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 27 maj.

den 23 maj

1996/97:518 av *Elisa Abascal Reyes* (mp) till statsrådet Pierre Schori
Medicinskt bistånd till Kuba

1996/97:526 av *Margitta Edgren* (fp) till statsrådet Leif Blomberg
Flyktingfientlig personal på Invandrarverket

1996/97:539 av *Rigmor Ahlstedt* (c) till jordbruksministern
Jordbrukets miljöstöd

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 3 juni.

11 § Kammaren åtskildes kl. 12.55.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL CARPELAN

/Barbro Nordström

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Meddelande om fördröjda svar på interpellationer	1
3 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	3
4 § Svar på interpellation 1996/97:308 om internationell konst	3
Anf. 1 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)	3
Anf. 2 KARIN FALKMER (m)	4
Anf. 3 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)	4
Anf. 4 KARIN FALKMER (m)	5
Anf. 5 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)	5
Anf. 6 KARIN FALKMER (m)	6
5 § Svar på interpellation 1996/97:300 om bostadstillägg för handikappade	6
Anf. 7 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s)	6
Anf. 8 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	7
Anf. 9 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s)	8
Anf. 10 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	9
Anf. 11 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s)	10
Anf. 12 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	11
Anf. 13 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s)	11
6 § Svar på interpellation 1996/97:299 om skolor i glesbygd	12
Anf. 14 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s)	12
Anf. 15 MARIANNE ANDERSSON (c)	12
Anf. 16 TALMANNEN	13
Anf. 17 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s)	13
Anf. 18 MARIANNE ANDERSSON (c)	14
Anf. 19 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s)	15
Anf. 20 MARIANNE ANDERSSON (c)	15
7 § Hänvisning av ärende till utskott	16
8 § Bordläggning.....	16
9 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	17
10 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	18
11 § Kammaren åtskildes kl. 12.55.....	18

